

การปลูกข้าวโพดหวานแบบยางพาราปลูกใหม่

ให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพดี

ฉลอง เกิดศรี และไพโรจน์ สุวรรณจินดา / สวพ.8

ในภาวะที่ราคายางพาราดกต่ำลงกว่าที่ผ่านมา รัฐบาลได้มีมาตรการหลายอย่างเข้ามาแก้ไขการลดพื้นที่ยางที่เปิดกรีด โดยเฉพาะอย่างยิ่งยางพาราที่มีอายุครบกำหนดต้องโค่นเพื่อปลูกใหม่ ทั้งนี้เพื่อลดปริมาณยางพาราที่เข้าสู่ตลาดและเพื่อให้เกษตรกรได้ปลูกยางพาราพันธุ์ดี มีผลผลิตสูงขึ้น ต้นทุนการผลิตต่ำลง การโค่นยางเก่าปลูกยางใหม่จึงถูกกำหนดให้เป็นมาตรการเร่งรัด มีพื้นที่เพิ่มขึ้นกว่าปกติ การปลูกพืชแซมและ/หรือพืชร่วมยาง เพื่อช่วยให้เกษตรกรมีรายได้ใช้จ่ายในครัวเรือนเพียงพอในช่วงที่ต้องรอให้ยางพาราที่ปลูกใหม่มีอายุ 6-6.5 ปี เพื่อเริ่มเปิดกรีดได้ การผลิตข้าวโพดหวานแบบยางพาราเป็นอีกทางเลือกที่น่าสนใจ เพราะข้าวโพดหวานเป็นพืชที่คนได้และประเทศเพื่อนบ้านนิยมบริโภค จำหน่ายได้ราคาสูงกว่าราคาซื้อขายกันในภูมิภาคอื่นๆ ของประเทศ

1. สภาพที่เหมาะสมสำหรับการปลูก

ข้าวโพดหวาน

1.1 พื้นที่ปลูก พื้นที่ปลูกควรเป็นพื้นที่ราบ

สม่ำเสมอ ดังนั้นสวนยางพาราที่ปลูกในพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง จึงไม่เหมาะที่จะปลูกข้าวโพดหวานแบบยางพาราเพื่อลดการชะล้างพังทลายของดิน และไม่ควรปลูกในสวนยางพาราที่เป็นแหล่งที่มีน้ำท่วมขัง

1.2 ลักษณะดิน ข้าวโพดหวานชอบดินร่วนถึงดินร่วนเหนียว มีการระบายน้ำดี น้ำไม่ท่วมขัง มีความเป็นกรดต่างของดินอยู่ในช่วง 5.5-6.5 ควรหลีกเลี่ยงดินเหนียวจัดและดินทรายจัด

1.3 สภาพภูมิอากาศ ข้าวโพดหวานชอบแสงแดดจัด ในฤดูฝนของภาคใต้ที่มีฝนตกชุกมากในช่วงเดือนสิงหาคมถึงธันวาคมอาจทำให้ผลผลิตลดลงได้ เนื่องจากช่อดอกตัวผู้ไม่สามารถโปรยละอองเกสรได้ ทำให้ผสมไม่ติดหรือฝักติดเมล็ดไม่เต็มฝัก

1.4 แหล่งน้ำ ข้าวโพดหวานมีความต้องการน้ำเพื่อการเจริญเติบโตและให้ผลผลิตอย่างสม่ำเสมอ จึงควรต้องมีแหล่งน้ำเพื่อให้แก่ข้าวโพดหวานทั้งในฤดูแล้งหรือในบางช่วงที่ฝนทิ้งช่วง หากไม่มีแหล่งน้ำที่เพียงพอ ควรเลือกช่วงปลูกที่เหมาะสมคือตั้งแต่ช่วงต้นเดือนพฤษภาคม

เป็นต้นไปจนถึงกลางเดือนมิถุนายน การปลูกข้าวโพดหวานล่าช้าไปจะมีปัญหากระทบแล้งช่วงปลายเดือน กรกฎาคม-กลางเดือนสิงหาคม

2. พันธุ์ข้าวโพดหวาน

2.1 การเลือกใช้พันธุ์ พันธุ์ข้าวโพดหวานถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่ง และเป็นปัจจัยเริ่มแรกในการที่จะทำให้ผู้ปลูกประสบความสำเร็จในการผลิตข้าวโพดหวาน เกษตรกรผู้ผลิตจำเป็นต้องเลือกพันธุ์ที่จะให้ผลผลิตตรงกับความต้องการของตลาดหรือผู้บริโภค เช่น พันธุ์อินทรี 2 ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หรือพันธุ์ของเอกชนที่เป็นที่นิยม โดยเกษตรกรควรสอบถามจากแหล่งผู้ซื้อก่อนว่า ต้องการรับซื้อพันธุ์อะไร จะได้ไม่มีปัญหาด้านการตลาดภายหลัง

3. การปลูก ควรปลูกให้แถวของข้าวโพดหวานอยู่ห่างจากแถวของยางพารา 1.00-1.25 เมตร

3.1 การเตรียมดิน ควรมีการเตรียมดินก่อนปลูกอย่างน้อย 2-3 ครั้ง คือ *1.การไถตะ* เป็นการไถครั้งแรกเพื่อเปิดหน้าดิน ส่วนใหญ่จะใช้ผล 3 ผล 7 หรือไถหัวหมูติดรถแทรกเตอร์ เพื่อพลิกหน้าดินและกลบวัชพืช และควรให้ความลึกของการไถประมาณ 30 ซม. แล้วตากดินทิ้งไว้ 7-10 วัน *2.การไถแปรและพรวน* การไถแปรเป็นการไถขวางแนวการไถตะ โดยใช้ผล 7 ติดท้ายรถแทรกเตอร์ เพื่อย่อยดินให้แตกและคลุกเคล้าเศษซากพืชและอินทรีย์วัตถุได้อย่างสม่ำเสมอ หากการไถแปรยังทำให้ดินไม่ละเอียดเพียงพอ ควรทำการพรวนอีก 1 ครั้ง หากการไถแปรทำให้ดินร่วนพอสวมควรแล้ว ก็อาจยกเว้นการพรวนได้

3.2 อัตราปลูกและระยะปลูก ให้ปลูกแถวแรกของข้าวโพดหวานห่างจากแถวยางพารา 1.25 เมตร ใช้ระยะระหว่างแถวข้าวโพด 75 เซนติเมตร และระยะระหว่างต้น 25 เซนติเมตร จำนวน 1 ต้นต่อหลุม จะได้ต้นข้าวโพดหวานประมาณ 6,400 ต้นต่อ 1 ไร่ ของสวนยางพารา

4. การดูแลรักษา

4.1 การให้น้ำ ควรให้น้ำทันทีหลังจากหยอดเมล็ดข้าวโพดหวานเรียบร้อยแล้ว หรือเลือกวันปลูกหลังวันฝนตกในขณะที่ดินยังมีความชื้นอยู่ เพื่อให้เมล็ดงอกได้อย่างสม่ำเสมอ ในพื้นที่ที่เป็นดินร่วนหรือดินร่วนเหนียว ควรให้น้ำแก่ข้าวโพดหวานอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ถ้าเป็นดินร่วนปนทรายควรให้น้ำแก่ข้าวโพดหวานอย่างน้อยทุก 5 วันต่อครั้ง ควรระวังอย่าให้ต้นข้าวโพดหวานขาดน้ำในช่วงออกดอกออกไหมและติดเมล็ด เพราะจะทำให้ผลผลิตลดลงอย่างมาก และจะทำให้ฝักเสียคุณภาพ เช่น ติดเมล็ดไม่เต็มปลายฝัก เมล็ดลีบเล็กหรือเกิดลักษณะพันหลอ ถ้าหากพบว่าต้นข้าวโพดหวานแสดงอาการใบม้วนในช่วงเวลาที่มีแสงแดดจัด ควรรีบดำเนินการให้น้ำอย่างรวดเร็วที่สุด เนื่องจากต้นข้าวโพดกำลังเริ่มแสดงอาการขาดน้ำ สามารถหยุดการให้น้ำก่อนเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ 3-5 วัน เพราะจะทำให้ข้าวโพดหวานมีการสะสมน้ำตาลในเมล็ดมาก ผลผลิตจะมีความหวานสูง

4.2 การใส่ปุ๋ย โดยทั่วไปจะใช้ปุ๋ย 15-15-15 สำหรับดินร่วนถึงร่วนปนทราย หรือใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 16-20-0 สำหรับดินเหนียว อัตรา 50 กิโลกรัมต่อไร่ หรือใส่ปุ๋ยรองพื้นในช่วง 14 วันหลังปลูก โดยใช้เสียมขุดหลุม

ต้นๆ ข้างต้นข้าวโพดหวาน ใส่ปุ๋ยปริมาณ 1 ฝาน้ำอัดลมขวดใหญ่ แล้วกลบดิน จากนั้นใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2 เมื่อต้นข้าวโพดมีอายุ 25-30 วัน เรียกว่า ปุ๋ยแต่งหน้า โดยใช้ปุ๋ยสูตร 21-0-0 อัตรา 50 กิโลกรัมต่อไร่ หรือปุ๋ยยูเรีย สูตร 46-0-0 อัตรา 25-30 กิโลกรัมต่อไร่ แต่ในสภาพดินทราย ควรเพิ่มอัตราปุ๋ยสูตร 21-0-0 เป็น 80 กิโลกรัมต่อไร่ หรือปุ๋ยยูเรียเพิ่มเป็น 44 กิโลกรัมต่อไร่ เนื่องจากจะมีการสูญเสียไนโตรเจนโดยการชะล้างของน้ำในปริมาณที่สูงกว่าดินเหนียว โดยโรยเป็นแถวข้างแถวของต้นข้าวโพดแล้วพูนโคนต้นข้าวโพดเพื่อกลบปุ๋ย และใส่ปุ๋ยครั้งที่ 3 เมื่อต้นข้าวโพดมีอายุได้ 40-45 วัน โดยใช้ปุ๋ยแต่งหน้าสูตรและอัตราเดียวกันกับการใส่ปุ๋ยในครั้งที่ 2 อีกครั้งหนึ่ง

5. การป้องกันกำจัดวัชพืช

5.1 การเตรียมดินที่ดี การเตรียมดินที่ดีจะเป็นการช่วยให้เมล็ดหรือส่วนขยายพันธุ์อื่นๆ ของวัชพืชหรือต้นอ่อนของกล้าวัชพืชที่งอกออกมาแล้วถูกทำลาย ดังนั้น การไถพรวนดินที่มีประสิทธิภาพจะช่วยลดการแข่งขันของวัชพืชกับต้นอ่อนของข้าวโพดหวานได้อย่างดี

5.2 การดายหญ้าและการพรวนดินพูนโคน เป็นการใช้แรงคนประกอบกับเครื่องมือต่างๆ เช่น จอบหรือมีดตากถาง เพื่อกำจัดวัชพืชที่งอกขึ้นมาแล้วในแปลงปลูกข้าวโพดหวาน โดยทั่วไปการดายหญ้าหรือการพรวนดินกำจัดวัชพืช จะทำหลังจากต้นข้าวโพดหวานงอกมาแล้ว 3-4 สัปดาห์ ซึ่งเป็นช่วงของการใส่ปุ๋ยแต่งหน้าให้แก่ข้าวโพดหวาน

5.3 การใช้สารกำจัดวัชพืชก่อนการปลูกพืช (pre-planting) มีวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยกำจัดวัชพืชที่มีอยู่ในแปลงก่อนการเตรียมดิน จะช่วยลดการระบาดของ

ของวัชพืช และช่วยให้การเตรียมดินสะดวกขึ้น ถ้าต้องการรีบปลูกพืชไม่มีเวลาไถตากดินทิ้งไว้ได้นานพอ สำหรับวัชพืชปีเดียวควรใช้สารกำจัดวัชพืชที่ไม่มีฤทธิ์ตกค้าง เช่น พาราควอท (paraquat) หรือไกลโฟเสท (glyphosate) ฉีดพ่นก่อนการเตรียมดิน 3 และ 10 วัน ตามลำดับ แต่ถ้ามีวัชพืชข้ามปีอยู่ใช้ไกลโฟเสทพ่นก่อนการเตรียมดินประมาณ 10 วัน

5.4 การใช้สารกำจัดวัชพืชก่อนงอก (pre-emergence) เป็นสารกำจัดวัชพืชประเภทเลือกทำลายวัชพืช คือ ป้องกันการงอกของเมล็ดวัชพืช ยับยั้งการเจริญเติบโตหรือทำลายต้นกล้าวัชพืชที่งอกแล้วแต่ยังอยู่ใต้ดิน จำเป็นต้องพ่นทันทีหลังจากปลูกพืชเสร็จ

5.5 การใช้สารกำจัดวัชพืชหลังงอกหรือหลังปลูก (post-emergence) หมายถึง การใช้สารกำจัดวัชพืชหลังจากที่ข้าวโพดหวานและวัชพืชงอกขึ้นมาแล้ว แต่ต้องอยู่ในระยะก่อนออกดอก และมีข้อควรระวัง คือ หลังจากพ่นสารเคมีควรมีระยะปลอดฝนประมาณ 4 ชั่วโมง อาจมากหรือน้อยกว่านี้ ขึ้นกับชนิดของสารเคมีนั้นๆ

6. การเก็บเกี่ยวผลผลิต

6.1 ระยะเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม ระยะเวลาในการเก็บเกี่ยวข้าวโพดหวานนั้นสำคัญมาก เพราะถ้าเก็บเกี่ยวเร็วเกินไปข้าวโพดหวานก็จะไม่หวาน แต่ถ้าเก็บเกี่ยวช้าเกินไปข้าวโพดหวานก็จะแก่เกินไป ซึ่งความหวานก็จะลดลงไป ควรเก็บเกี่ยวหลังจากที่ข้าวโพดหวานออกไหมแล้ว 18-20 วัน หรืออาจใช้วิธีดูฝักที่ไหมเปลี่ยนเป็นสีดำแล้ว และฉีกเปลือกฝักดูว่าเมล็ดตอนปลายของฝักมีสีเหลืองหรือยัง ถ้าเมล็ดเป็นสีเหลืองก็สามารถเก็บเกี่ยว

ตารางแสดงชนิดของสารกำจัดวัชพืช อัตราและวิธีการใช้สารกำจัดวัชพืชในการผลิตข้าวโพดหวาน

สารกำจัดวัชพืช	อัตราการใช้ต่อน้ำ 20 ลิตร (พื้นที่ 1 ไร่ ใช้น้ำ 80 ลิตร)	วิธีการใช้
อะลาคลอร์ (48% อีซี)	125-150 มิลลิลิตร	ใช้ฉีดพ่นคลุมดินก่อนข้าวโพดหวาน และวัชพืชงอก โดยฉีดพ่นหลังจากการหยอดเมล็ดข้าวโพดหวาน ในขณะที่ดินยังมีความชื้น
พาราควอท (27.6% เอสแอล)	75-100 มิลลิลิตร	ใช้กำจัดวัชพืชก่อนการเตรียมดิน โดยฉีดพ่นก่อนการเตรียมดิน 3-7 วัน และวัชพืชมีความสูงไม่เกิน 15 เซนติเมตร
ไกลโฟเสท (48% เอสแอล)	120-160 มิลลิลิตร	ใช้กำจัดวัชพืชก่อนการเตรียมดิน โดยพ่นก่อนการเตรียมดิน 7-15 วัน

ได้ แต่ถ้าเมล็ดยังเป็นสีขาวอยู่แสดงว่าอ่อนเกินไป ถ้าเมล็ดเป็นสีเหลืองและเมล็ดเริ่มเหี่ยวแสดงว่าแก่จัดเกินไป

6.2 วิธีการเก็บเกี่ยว ใช้มือหักฝักสดให้ถึงบริเวณก้านฝักที่ติดลำต้น ฝักข้าวโพดหวานที่ถูกปลิดออกจากต้นแล้วจะคงความสดได้ประมาณ 24 ชั่วโมง แต่ในกรณีที่เกษตรกรขายผลผลิตข้าวโพดหวานโดยการนับจำนวนฝัก สามารถยืดอายุความสดเพิ่มขึ้นได้ โดยตัดให้มีส่วนของลำต้นที่อยู่ด้านบนและด้านล่างของข้อที่ฝักอยู่ยาวด้านละ 10 เซนติเมตร จะสามารถยืดอายุความสดและความหวานได้อีก 24 ชั่วโมง รวมเป็น 48 ชั่วโมง

7. การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

7.1 การรักษาผลผลิต หลังจากที่ได้เก็บเกี่ยวผลผลิตจากแปลงปลูกแล้ว หรืออยู่ในระหว่างรวบรวมผลผลิตเพื่อรอการขนส่งหรือรอการจำหน่าย ควรเก็บฝักข้าวโพดหวานไว้ในที่ร่ม ไม่ให้ถูกแสงแดดโดยตรง ไม่กองฝักข้าวโพดหวานบนพื้นดินโดยตรง ควรวางบนพื้นที่ยกสูงหรือวางกองบนพื้นซีเมนต์ที่ได้รับการทำความสะอาดอย่างดีแล้ว และไม่กองสุมกันในปริมาณมาก เพราะจะทำให้เกิดความร้อนในกองข้าวโพด ทำให้ความหวานลดลงเร็วขึ้น และเปลือกหุ้มฝักเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลได้ ในบริเวณที่เก็บรวบรวมผลผลิตควรให้มีอากาศถ่ายเท

ได้สะดวก ห่างไกลจากสิ่งปฏิกูล วัตถุอันตรายที่ใช้ในการเกษตร ปุ๋ยเคมี และมูลสัตว์

7.2 การขนส่ง ก่อนการลงมือเก็บเกี่ยวผลผลิต ควรเตรียมการเรื่องตลาดรับซื้อ และยานพาหนะที่จะใช้ขนส่งผลผลิตไว้ล่วงหน้า เพื่อที่จะได้ทำการขนส่งให้ถึงจุดหมายปลายทางโดยเร็วที่สุด ซึ่งในการขนส่งเพื่อให้ถึงตลาดรับซื้อหรือถึงมือผู้บริโภคควรใช้เวลาไม่เกิน 24 ชั่วโมง หลังจากปลิดฝักออกจากต้นควรทำการขนส่งในเวลาากลางคืน เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกแสงแดด ซึ่งจะทำให้เกิดความร้อนสะสมในกองฝักข้าวโพดหวาน การขนส่งในเวลากลางวันควรมีปล่องท่อเอสลอนขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 15 เซนติเมตร ยาว 3-4 เมตร เจาะรูโดยรอบตลอดท่อขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 2 เซนติเมตร หรือใช้หาวยสานหรือไม้ไผ่ผ่าซีกประกอบเป็นท่อโปร่ง ทำเป็นปล่องเสียบไว้ตรงกลางกองข้าวโพดหวานจำนวน 2-3 อัน เพื่อช่วยถ่ายเทความร้อนและระบายอากาศ การขนส่งผลผลิตข้าวโพดหวานระยะทางไกลที่ใช้เวลาในการขนส่งนานเกิน 24 ชั่วโมง ควรขนส่งโดยรถที่มีระบบห้องเย็น ปรับอุณหภูมิที่ 15 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์ 85-90 เปอร์เซ็นต์